

A szómagyarázat művészete

Az idei könyvhét szenzációja a TINTA Könyvkiadó újdonsága, az *Értelmező szótár+* című egy nyelvű, kétkötetes kéziszótár. 2007. május 21-én, hétfőn délelőtt mutatták be a sajtó előtt egy színvonalas műsor keretében a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének előadótermében.

A bemutatót a Budapesti Vonósok kvartettjének műsora nyitotta meg, Rózsavölgyi Márk két csárdását adták elő (Nógrádi emlék, Serkentő). A szótárt *Vizi E. Szilveszter*, az MTA elnöke mutatta be, aki elmondta, hogy „az Akadémia a magyar nyelv ápolására és művelésére jött létre. A kormány a Magyar Tudományos Akadémiát közfeladatok ellátásával bízta meg, és ennek a kétkötetes szótárnak a megjelenése igazán közfeladat és egyben közhasznú is”. Gratulált a szerkesztőknek, és örömet fejezte ki, hogy részt vehet ezen a bemutatón.

Az *Értelmező szótár+* című kéziszótár hatéves munka terméke, amin öt főmunkatárs, huszonnyolc külső munkatárs és számos technikai munkatárs dolgozott. Az ötlet 2000-ben fogalmazódott meg, és 2001 tavaszán már neki is láttak a munkálatoknak. Főszerkesztője *Eöry Vilma*.

A. *Jászó Anna* főiskolai tanár elmondta, hogy a címben lévő + azt a többletet jelzi, amit a kötet az iskoláknak, tanároknak ad. Kiválóan használhatják a fordítók és az újságírók, és figyelmeztet az újonnan felbukkant helyesírási nehézségekre is.

Mire is szánják ezt az új szótárt? A cél, hogy többet tudjon elmondani, mint az eddigiek. Tanácsot ad, nem csak helyesíráshoz, hanem stilisztikai nehézségek esetében is. Szlovákiai, kárpátaljai és délvidéki szógyűjtemény is található benne. A 16 065 címszóhoz kapcsolva 250 000 nyelvi adatot közöl, a címszavak használatát

példamondatokkal világítja meg. Jelzi a gyakoriságot, közli az etimológiát, felsorolja az utótagi összetételeket, nyelvhasználati tanácsokkal szolgál és 500 rajzos illusztrációval szemléltet. Rendszerben, összefüggéseikben mutatja a szavakat.

A szeptemberi iskolakezdésre megjelenik ehhez a szótárhoz kapcsolódóan egy munkafüzet is, amelyet *Borosné Jakab Edit* mutatott be. Nagyon fontos dolognak tartja, hogy a tanárok figyelemmel kísérjék a diákok ma használt szavait. A jó tanár jegyzetel, utána néz, hogy melyik szó mit jelent. Egyszóval egy kis szótárt állít össze magának, hogy mindig tudja, miről beszélnek a diákjai. A diákoknak pedig a most megjelent *Értelmező szótár+* forgatását ajánlja. Teli van fontos értelmezésekkel, szinonimákkal, nyelvhasználati tanácsokkal.

Salamon Gábor

Kiállítás a Kner Nyomda történetéről a nemzeti könyvtárban. Az Országos Széchényi Könyvtárban július 14-éig látható az *Egy nyomdaműhely titkaiból – 125 éves a Gyomai Kner Nyomda* című nyomdászati és nyomdatörténeti kiállítás.

A megnyitón Balog Miklós, a Magyar Nyomda- és Papíripari Szövetség elnöke méltatta a Kner Nyomda elmúlt 125 évét, majd Esterházy Péter személyes hangú írását olvasta fel.

A kiállításához kétszáz oldalas, színes katalógus készült, mely a lehető legteljesebben öleli fel a Kner család és a Kner nyomda történetét, sok régi fényképpel, nyomdai dokumentummal bővítve a tényanyagot.

*

Bartók a könyvtárban. Ugyancsak az Országos Széchényi Könyvtárban, a VII. emeleti katalógustér tárlóiban tekinthető meg június 20-ától október 20-áig a *Bartók a könyvtárban* című kiállítás, mely bepillantást nyújt a Bartók-szakirodalomba.